

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 31/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi viestintämarkkinalain muuttamisesta ja viestintämarkkinalain 70 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä kesäkuuta 2005 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laiksi viestintämarkkinalain muuttamisesta ja
viestintämarkkinalain 70 §:n väliaikaisesta
muuttamisesta (HE 81/2005 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslaki-
valiokunta on antanut asiasta lausunnon
(PeVL 45/2005 vp), joka on otettu tämän mien-
tinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Laura Vilkkonen, lii-
kenne- ja viestintäministeriö

- kehitysjohtaja Eero Reijonen ja lakimies Hen-
riikka Piekkala, Viestintävirasto
- lakimies Riitta Kokko-Herrala, Kuluttajavi-
rasto
- viestintäjohtaja Velipekka Nummikoski, Eli-
sa Oyj
- myyntipäällikkö Mauri Pietikäinen ja myynti-
päällikkö Jaakko Salminen, Nokia Oyj
- lakimies Mikko Sundström, Saunalahti Group
Oyj
- branch office manager Jan Fröberg, Sony
Ericsson Mobile Communications Oy
- toimitusjohtaja Juho Lipsanen ja johtaja Jan-
ne Vainio, TeliaSonera Oyj
- lakijohtaja Jukka Rahikkala, Finnet-liitto ry
- puheenjohtaja Mauri Pietikäinen ja toimitus-
johtaja Lea Herttua, Elektronikan Tukku-
kauppiat.

HALLITUKSEN ESITYS

Niin sanottua kyttykauppaa koskevaa säännöstä
muutetaan. Kyttykauppakielto koskee edelleen
sellaisia matkapuhelimia ja liittymiä, joita voi-
daan käyttää vain GSM-matkaviestinverkossa,
mutta ei enää uudempaa teknologiaa hyödyntä-
vien matkapuhelinten kauppaa. Lakiin otetaan
säännös, jonka mukaan kuluttajaa ei saa sitoa

kahta vuotta pidempään määräaikaiseen liitty-
mäsojmukseseen, sekä eräitä muita kuluttajan
suojaamiseksi tarpeellisia säännöksiä. Säännös
on voimassa kolme vuotta. Samassa yhteydessä
viestintämarkkinalakiin tehdään eräitä muita
lain soveltamiskäytännössä tarpeelliseksi ha-
vaittuja muutoksia.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Asiantuntijakuulemisessa hallituksen esitystä on sekä kannatettu että vastustettu. Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan kytkykaupalla on erityisesti pitkällä aikavälillä enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia käyttäjien kannalta. Yleisellä tasolla kytkykaupan sallimisen voidaan ministeriön mukaan arvioida tukevan tietoyhteiskunnan perusrakenteita, edistävän yleistä tietoyhteiskuntakehitystä sekä parantavan Suomen kilpailukykyä viestintämarkkinoilla. Muutoksen tarkoituksena on lähentää päätelaitteiden ja niihin liittyvien palveluiden markkinoita, mikä edesauttaa markkinoiden kasvua, kannustaa luovaan tuotekehitykseen ja uusien palveluiden kehittämiseen sekä vahvistaa uuteen teknologiaan perustuvaa yritystoimintaa.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty kytkykaupalliittymien markkinointia koskevaan säännökseen. Valiokunta pitää ehdotettua sääntelyä kuluttajan kannalta välttämättömänä hintavertailun mahdollistamiseksi. Valiokunta katsoo, että teleyrityksen tulee aina markkinoinnissaan ilmoittaa myymänsä palvelun hinta myös ilman kytkykaupassa tarjottavaa matkapuhelinta. Vaikkakaan teleyritys ei tarjoaisi saman hintaista liittymää ilman matkapuhelinta, sen on kyettävä arvioimaan kytkykaupassa tarjottavan päätelaitteen hankkimiskustannukset ja niiden merkitys tarjottavan kokonaispaketin hinnoittelussa. Valiokunta korostaa, että ei ole kohtuullista jättää tätä arviointia kuluttajan tehtäväksi, koska teleyrityksellä on arvioinnin suorittamiseen parhaimmat mahdollisuudet.

Valiokunta pitää hyvänä ehdotettua sopimusaikaa, joka on korkeintaan 2 vuotta. Pidempää aikaa ei voi pitää kuluttajan kannalta kohtuullisena, ja kalleimpien laitteiden osalta lyhyempi enimmäisaika saattaisi johtaa kuluttajien osalta

korkeisiin kuukausikustannuksiin, jolloin kytkykaupamahdollisuus ei enää olisi houkutteleva vaihtoehto. Tällöin myös esityksen myönteiset vaikutukset jäisivät toteutumatta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että sopimuksen voimassaoloaikana kuluttaja ei voi vaihtaa operaattoria.

Yksityiskohtaiset perustelut

Johtolause. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa 38 §:ää muutettavaksi, minkä vuoksi johtolauseetta ehdotetaan muutettavaksi. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen johtolauseeseen muotoiluun.

15 d §. Maksuvelvollisuuden määräytyminen eräissä poikkeustilanteissa. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa 5 kohdan sanamuotoa täydennettäväksi sääntelyn täsmällisyyttä korostavalla lisäyksellä.

Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten säännöstä täydennettäväksi uudella 2 momentilla, jossa säädetään viranomaisen velvollisuudesta kehottaa teleyritystä liikevaihdon arvioinnin uhalla antamaan viestintämarkkinamaksun määrämistä varten tarvittavat tiedot yrityksen liikevaihdosta viranomaisen asettamassa määräajassa.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluun.

38 §. Asetettua velvollisuutta koskevat rajoitukset. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa 38 §:ää tarkennettavaksi siten, että säännöksessä viitataan teleyrityksen ohella myös ehdotuksen 26 §:n 3 momentissa tarkoitettuun muuhun yritykseen kuin teleyritykseen. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen pykälän muotoiluun.

Voimaantulosäännös. Asiantuntijakuulemisessa sekä voimaantulon lykkäämistä että sen aikaistamista on esitetty valiokunnalle. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan lakiehdotus on jo

nyt vaikuttanut matkapuhelinten myyntiin siten, että päätelaitekauppa on hidastunut, koska yritykset ja käyttäjät odottavat lain voimaantuloa. Koska pitkä siirtymäaika vaikuttaa markkinoihin tällä tavoin kielteisesti, valiokunta katsoo, että lain tulisi astua voimaan 1.4.2006.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

viestintämarkkinalain muuttamisesta ja viestintämarkkinalain 70 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 23 päivänä toukokuuta 2003 annetun viestintämarkkinalain (393/2003) 42 §, *muutetaan* 14 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 24 §:n 2 momentti, 26 §, 38 §, 50 §:n 2 momentti ja väliaikaisesti 70 §, 82 §, 118 §:n 4 momentti sekä 127 §:n 1 ja 3 momentti, *lisätään* 15 a §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 15 b §:ään uusi 2 ja 3 momentti siten, että nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 91 §:ään uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 15 d ja 138 a § seuraavasti:

14, 15 a ja 15 b §
 (Kuten HE)

15 d §

Maksuvelvollisuuden määräytyminen eräissä poikkeustilanteissa

Viestintävirasto voi arvioida maksun perusteena olevan liikevaihdon, jos siitä ei puuttuvan tilinpäätöksen tai muun siihen verrattavan erittäin painavan syyn vuoksi voida saada riittävän luotettavaa selvitystä. Arvioinnissa on otettava huomioon:

(1—4 kohta kuten HE)

5) muut *näihin rinnastettavat, teleyrityksen liikevaihtoon* vaikuttavat seikat.

Viestintäviraston on ennen 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä kehoitettava teleyritystä liikevaihdon arvioinnin uhalla antamaan viestintämarkkinamaksun määrää-

mistä varten tarvittavat tiedot Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa (Uusi).

16, 24 ja 26 §
 (Kuten HE)

38 § (Uusi)

Asetettua velvollisuutta koskevat rajoitukset

Edellä 23—30 ja 36 §:n nojalla asetetusta velvollisuudesta huolimatta velvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on teleyrityksen tai 26 §:n 3 momentissa tarkoitetun yrityksen omassa käytössä tai se on tarpeen *näiden yritysten* omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

50, 70, 82, 91, 118, 127 ja 138 a §
 (Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2006.

LiVM 31/2005 vp — HE 81/2005 vp

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Laukkanen /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
vpj.	Matti Kangas /vas	Eero Reijonen /kesk
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Leena Harkimo /kok	Arto Seppälä /sd
	Saara Karhu /sd	Timo Seppälä /kok
	Inkeri Kerola /kesk	Harry Wallin /sd
	Risto Kuisma /sd	Lasse Virén /kok
	Reijo Paajanen /kok (osittain)	Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.